

Novomestské kultúrne a športové leto

Do roku 2023

...z kultúrneho leta k festivalu Novomestské kultúrne a športové leto...

Novomestské kultúrne a športové leto nadväzuje na dlhšiu tradíciu kultúrnych aktivít mestskej časti počas letných mesiacov. Aj pred rokom 2023 prinášalo obyvateľom kultúrne podujatia, koncerty, program pre deti, športové aktivity či letné kino a vytváralo príležitosti na trávenie voľného času počas leta.

Rok 2023 však predstavuje významný koncepčný míľnik. Neznamená začiatok kultúrneho a športového života v Novom Meste, ale začiatok jeho systematickejšieho dramaturgického uchopenia.

Pred rokom 2023 bol letný program vo väčšej miere sústredený na podujatia organizované na Kuchajde, pričom jeho dominantnú časť tvorili väčšie kultúrne a športové podujatia. Jednotlivé aktivity však neboli vždy súčasťou uceleného dramaturgického konceptu, ktorý by systematicky prepájal rôzne formáty, cieľové skupiny, lokality a aktérov kultúrneho a športového života v mestskej časti.

Chýbala komplexnejšia dramaturgia, ktorá by cieľavedome mapovala a prepájala potenciál vlastných kultúrnych inštitúcií, športových organizácií, komunit, lokálnych aktérov a rôznorodých formátov a vytvárala z nich spoločný, tematicky a dramaturgicky prepojený program.

Od roku 2023 sa preto postupne mení nielen rozsah a rozloženie programu počas celých dvoch mesiacov, ale predovšetkým spôsob premýšľania o kultúrnom a športovom živote mestskej časti – od organizovania jednotlivých podujatí k systematickej tvorbe dramaturgie, ktorá vychádza z potrieb obyvateľov, potenciálu miest a rôznorodosti kultúrnych, športových a komunitných aktérov – s novým názvom Novomestské kultúrne a športové leto.

vývoj 2023 – 2026

Novomestské kultúrne a športové leto prechádza od roku 2023 postupným vývojom – od novej koncepcie letného programu až po **systematickú dramaturgiu, ktorá prepája kultúru, šport, komunitný život, vzdelávanie, históriu, umenie a verejný priestor.**

Nejde pritom iba o každoročné rozširovanie počtu podujatí. Mení sa samotné chápanie toho, čo môže kultúrne a športové leto pre mestskú časť znamenať. Z pôvodného súboru letných aktivít sa postupne stáva **živý dramaturgický rámec, ktorý prináša kultúru a šport bližšie k obyvateľom, oživuje rôzne časti Nového Mesta a vytvára vzťah ľudí k miestam, v ktorých žijú.**

2023 – nová koncepcia a práca s verejným priestorom

Rok 2023 prináša **novú koncepciu Novomestského kultúrneho a športového leta**. Základnou ambíciou je rozšíriť program za hranice tradičných veľkých podujatí, vytvoriť pestrejšiu ponuku pre rôzne cieľové skupiny a zároveň **výraznejšie prepojiť kultúrnu a športovú programovú líniu, ktorá sa premieta aj priamo do názvu projektu**.

Kultúra a šport postupne **vychádzajú z tradičných miest a dostávajú sa bližšie k obyvateľom** – do parkov, na ihriská a ďalšie verejné priestory v rôznych častiach Nového Mesta. Vznikajú nové formáty, ktoré majú potenciál stať sa pravidelnou súčasťou života mestskej časti – od programov pre deti a rodiny cez športové aktivity až po špacírky, letné kino či komunitné podujatia.

Rok 2023 tak vytvára **základnú dramaturgickú kostru**, na ktorej sa v ďalších rokoch ďalej stavia.

2024 – stabilizácia a práca s verejným priestorom

V roku 2024 sa pozornosť sústreďuje na **stabilizáciu nových formátov a ich pravidelnosť**. To, čo bolo v predchádzajúcom roku nové, sa postupne stáva rozpoznateľnou súčasťou letného programu.

Jednotlivé formáty dostávajú svoj charakter, pravidelný rytmus a stabilnejšie publikum. Program sa zároveň rozširuje do ďalších lokalít, čím sa posilňuje princíp **decentralizácie a dostupnosti kultúry a športu v rôznych častiach mestskej časti**.

Dôležitým výsledkom je vytváranie **letného rytmu**, v ktorom obyvatelia vedia, že počas leta môžu pravidelne očakávať kultúrny, športový či rodinný program vo svojom okolí.

2025 – od formátov k dramaturgii a identite

V roku 2025 sa projekt posúva od stabilizovaných formátov k **vedomejšej a výraznejšej dramaturgickej koncepcii**.

Jednotlivé programové línie sa začínajú viac prepájať. Kultúra už nie je oddelená od športu, rodinného programu či komunitných aktivít. Do dramaturgie vstupujú **história, lokálne príbehy, kultúrne dedičstvo, umenie a vzťah k jednotlivým miestam Nového Mesta**.

Dôležitou otázkou sa stáva nielen **čo organizovať**, ale aj **prečo práve na tomto mieste, pre koho a aký vzťah k miestu alebo komunite môže podujatie vytvoriť**.

Projekt tak postupne získava vlastnú identitu. Novomestské kultúrne a športové leto už nie je iba letným kalendárom podujatí, ale **dramaturgickou platformou, ktorá reflektuje charakter mestskej časti, jej ľudí, miesta a príbehy**.

2026 – od programu k dlhodobému formovaniu identity mestskej časti

Rok 2026 predstavuje ďalší posun – od jednotlivých dramaturgických línií k ich **vzájomnému prepájaniu a dlhodobej práci s inštitúciami, spriatelenými spolkami a občianskymi združeniami, umeleckými a športovými aktérmi v kontexte verejných priestorov a budov.**

Jednotlivé projekty už nie sú vnímané ako izolované podujatia. Témy, príbehy a formáty sa môžu rozvíjať naprieč rokom a prirodzene prechádzať z jednej dramaturgickej etapy do druhej. Jarné projekty vytvárajú východisko pre letné pokračovania a jednotlivé miesta získavajú dlhší **kultúrny príbeh.**

Výraznejšie sa pracuje s historickými miestami, verejným priestorom a lokálnou identitou. Kultúrny program sa nestáva iba obsahom, ktorý sa do priestoru vloží – **samotné miesto sa stáva súčasťou dramaturgie.**

Cieľom už preto nie je iba priniesť kvalitný program, ale **dlhodobo meniť spôsob, akým obyvatelia svoje okolie vnímajú a používajú.** Park, námestie, ihrisko či historická budova sa prostredníctvom kultúry a športu stávajú miestami stretávania, objavovania, tvorivosti a spoločného zážitku.

Vývoj v jednej línii

2023 – OTVÁRAME

Nová koncepcia, väčšia rozmanitosť a presun programu do verejného priestoru.

2024 – UKOTVUJEME

Stabilizujeme formáty, rozširujeme lokality a vytvárame pravidelný rytmus letného života.

2025 – PREPÁJAME

Budujeme dramaturgiu, ktorá prepája kultúru, šport, rodinu, históriu, umenie a komunitu a zároveň posilňuje identitu Nového Mesta.

2026 – TVORÍME VZŤAH K MIESTU

Prepájame jednotlivé projekty, pracujeme s príbehmi a miestami v dlhšom časovom horizonte a kultúru využívame ako nástroj na oživovanie, kultivovanie a poľudšťovanie verejného priestoru.

Vývoj Novomestského kultúrneho a športového leta tak smeruje od organizovania programu k tvorbe prostredia, v ktorom sa ľudia stretávajú, trávajú čas, objavujú svoje okolie a vytvárajú si k nemu vzťah.

Budúcnosť – od letného programu k živému mestu

Ďalším prirodzeným krokom vo vývoji Novomestského kultúrneho a športového leta je pokračovať v jeho **premene z letného programu na dlhodobú dramaturgickú**

platformu, ktorá prepája kultúru, šport, vzdelávanie, komunitný život, históriu a verejný priestor počas celého roka.

Cieľom nie je vytvárať čoraz väčší počet podujatí, ale **budovať zmysluplné prepojenia** medzi ľuďmi, miestami, inštitúciami, organizáciami a iniciatívami, ktoré v Novom Meste pôsobia. Jednotlivé projekty a formáty môžu mať svoje vlastné miesto a identitu, zároveň však môžu byť súčasťou širšieho príbehu mestskej časti.

Dôležitou súčasťou ďalšieho rozvoja je práca s konkrétnymi miestami a ich potenciálom. Parky, ihriská, námestia, kultúrne zariadenia, historické objekty či ďalšie verejné priestory nemajú byť iba miestami, kde sa koná program. Môžu sa stať nositeľmi vlastných príbehov, tém a komunit. Kultúra a šport tak pomáhajú tieto miesta oživovať, kultivovať a prirodzene približovať ľuďom.

Rovnako dôležité je pokračovať v budovaní pravidelných a rozpoznateľných formátov, ktoré si vytvárajú vlastné publikum a stávajú sa prirodzenou súčasťou života jednotlivých lokalít. **Vedľa nich však má zostať priestor aj pre nové nápady a experiment, ktoré môžu priniesť samotní obyvatelia, miestne školy, športové kluby, kultúrni aktéri, občianske združenia či neformálne iniciatívy.**

Práve aktívne zapájanie obyvateľov predstavuje jeden z ďalších smerov rozvoja. Ambíciou je postupne prechádzať od modelu, v ktorom mestská časť predovšetkým pripravuje program pre verejnosť, k modelu, v ktorom sa obyvatelia stávajú aj jeho spoluvytváratelia. Nie všetko musí vzniknúť priamo v rámci dramaturgie mestskej časti. Úlohou samosprávy môže byť vytvárať podmienky, prepájať aktérov, poskytovať priestor, know-how a v primeranej miere aj finančnú podporu.

Jedným z nástrojov takejto podpory je **grantový systém, ktorý mestská časť spustila pred letom (2026)** a ktorý vytvára priestor na podporu projektov a iniciatív vznikajúcich priamo medzi obyvateľmi a v miestnych komunitách. Jeho význam však presahuje samotnú finančnú podporu – môže pomáhať **identifikovať aktívnych ľudí, nové iniciatívy a témy, ktoré prirodzene vznikajú v jednotlivých častiach Nového Mesta**, a zároveň vytvárať podmienky na ich ďalší rozvoj.

Grantový systém je preto jedným z nástrojov širšej komunitnej politiky mestskej časti. Rovnako dôležité je vytvárať priestor na spoluprácu, prepájať ľudí a organizácie, sprístupňovať verejné priestory a poskytovať novým iniciatívam možnosť postupne rásť a stať sa prirodzenou súčasťou života Nového Mesta.

Tak môže vzniknúť prirodzený cyklus:

objaviť → podporiť → prepojiť → rozvíjať → etablovať → vytvoriť tradíciu

Mestská časť vníma a identifikuje potenciál, vytvára podmienky a prináša vlastnú dramaturgiu. Obyvatelia a lokálni aktéri do nej vnášajú svoje nápady, skúsenosti a energiu. Kultúrne a športové inštitúcie poskytujú odborné zázemie a partnerstvá. **Grantová podpora, verejný priestor, materiálne a organizačné zázemie či ďalšie nástroje samosprávy** vytvárajú podmienky, aby mohli nové iniciatívy rásť, prepájať sa s ďalšími aktérmi a postupne sa etablovať.

Záver

Novomestské kultúrne a športové leto sa v priebehu posledných rokov posúva od súboru jednotlivých podujatí k systematicky budovanej dramaturgii, ktorá prepája kultúru, šport, vzdelávanie, komunitný život, lokálnu identitu a verejný priestor. Tento vývoj nie je založený iba na rozširovaní programovej ponuky, ale predovšetkým na premene spôsobu, akým mestská časť kultúrny a športový život koncepčne tvorí, prepája a približuje svojim obyvateľom.

Jeho hodnotou preto nie je iba počet podujatí, návštevnosť či množstvo ponúkaných aktivít. Dôležité je to, čo sa prostredníctvom nich deje – verejný priestor ožíva, ľudia sa stretávajú, spoznávajú svoje okolie, vznikajú nové vzťahy a posilňuje sa pocit spolupatričnosti k miestu, v ktorom žijú.

Budúcnosť projektu vidíme v ešte väčšom prepájaní kultúry, športu, vzdelávania a komunitného života, v rozvíjaní vlastných formátov a v citlivej práci s potenciálom jednotlivých miest. Chceme vytvárať priestor pre profesionálnych aktérov aj lokálne iniciatívy, pre etablované projekty aj nové nápady, ktoré môžu vyrásť priamo z potrieb a energie komún.

Našou ambíciou nie je iba organizovať leto. Našou ambíciou je spolu s jeho obyvateľmi tvoriť živé Nové Mesto.

Mesto, v ktorom má kultúra svoje miesto v parku, na ihrisku, v historickej budove aj na námestí. Mesto, v ktorom šport nie je iba výkonom, ale prirodzenou súčasťou života. Mesto, v ktorom sa verejný priestor nestáva iba miestom na prechod, ale miestom na stretnutie. A mesto, v ktorom dobrý nápad môže dostať priestor, vyrásť, prepojiť ľudí a časom sa stať tradíciou.

Adriána Rabatinová